

درباره چرخه معیوب پژوهش‌های علمی در کشور

جولان مقاله‌سازی در میدان فریب اینترنتی

احمد افروز: تولیدات علمی از تحقیقات پژوهشی تا مقالات و حتی همکاری‌های بین‌المللی و فعالیت محققان یکی از معیارهای توسعه‌یافتگی کشورهاست. این چنین هم در بررسی این تولیدات، شاخص‌های مختلفی از جمله چاپ مقاله در مجلات معتبر بین‌المللی، استنادات، اعتبار مجلات و میزان بهره‌وری و تأثیرگذاری علمی دانشمندان به صورت کمی و کیفی قابل ارزیابی است. این مهم وقتی حاصل می‌شود که محقق و دانشمند عرصه علم، در فضای آکادمیک و در بستر عدالت پژوهشی بتواند آثار، تحقیقات علمی و پژوهش‌های کاربردی‌اش را براساس نیاز واقعی جامعه روز خود ترتیب اثر دهد.

وقتی حرکت پژوهشی منطبق با اصول علمی دانشگاه و جامعه آکادمیک باشد، طبیعتاً خروجی علمی‌اش هم زیرساخت‌های جامعه را بهبود می‌بخشد و چرخ توسعه را به حرکت درمی‌آورد؛ درنهایت نیز جامعه را به سوی پیشرفت و تعالی سوق می‌دهد. شاید از همین بابت است که فردریش نیچه متفکر مغرب‌زمین می‌گوید که «روح دانشگاه را از دست دادیم و به همین دلیل، جامعه آلمانی را از دست دادیم». آسپسی که گویا امروز دامن جامعه ما را نیز گرفته است؛ آنچه آمارها مشاهده می‌شود خروجی علمی در قالب مقاله، پژوهش، کتاب، سمینار و امثال آن از دل جامعه اصیل دانشگاهی نیست، بلکه بسیاری از آنان از رانت‌های پژوهشی ارگان‌ها، نهادها و برخی

مدیران اجرایی برآمده که سودای دانشمندی در سر دارند. اینها نیز عمدتاً یا فاقد بار علمی‌اند یا در نیازسنجی ضروریات پژوهشی برای کشور، محلی از قایده ندارند. در کنار این آسیب بهتر است از پایان‌نامه‌هایی یاد کنیم که اصطلاح «میدان انقلابی» بر خود دارند. کافی است برای سفارش پایان‌نامه یا مقاله به خیابان انقلاب تهران یا برخی سایت‌های اینترنتی سری بزنید تا با خیل بی‌شماری مواجه شوید که عنوان پژوهشگر بر خود دارند، درحالی‌که اینها گاه سارقان علم هستند که در اندک زمانی یک پژوهش علمی را برای سفارش‌دهنده آماده می‌کنند و نام دانش‌جو و استادان واقعی هم برآن می‌گذارند و این‌گونه هم عنوان دیگری به عناوین مقالات و تولیدات علمی کشور افزوده می‌شود. چه‌بسا شاهد ارتقای علمی برخی استادان مذکور و تعدد مقالات علمی در کشور هم می‌شویم که عمدتاً هم بی‌ارزش‌اند. تکنولوژی‌های اینترنتی و البته ترفندهای ارجاع‌دهی، رنکینگ و مشاهده و… نیز با موضوع محل بحث، ادغام می‌شود تا نهایتاً چرخه معیوب پژوهش در کشور تکمیل و سره و ناسره پژوهش و پژوهشگر در غبار مدیریت‌های غلط گنگ و کم شود.

اما سهم واقعی ما از کلان‌روندهای دانش در حوزه‌های مختلف علوم انسانی،

گزارشی از حواشی استیضاح وزیر صمت که با اظهار نظرهایی شبیه تطمیع و تهدید همراه شده است

ناگهان شاسی‌بلندها؟

هر چند وزارت صمت تکذیب کرد اما یک نماینده از وجود پرونده شاسی بلندها در کمیسیون اصل ۹۰ مجلس می‌گوید

● عکس: محمدحسین میرحسین‌مطهری/فارس

دلیل مانع از واردات خودروهای کارکرده خارجی می‌شود و رقابتی شدن بازار را به حداقل می‌رساند. بنابراین مردم محکوم هستند پول مدرس بنز را بپردازند، اما پژو ۴۰۵ سوار شوند.» او در پاسخ به این پرسش که «به نظر شما چرا برخی افراد که اتفاقاً نماینده مجلس هم هستند، باید به‌گونه‌ای عمل کنند که انگار منافع ملی نادیده گرفته شده است یا منافع جناحی ازحجت دارد؟» توضیح داد: «دلیل این کار این است که مردم حق عزل ندارند. اگر مردم این حق را داشتند، حتماً از آن برای برکنارکردن تعدادی از این دست افراد استفاده می‌کردند. اما وقتی مردم حق عزل ندارند، این افراد قدرت خود را به کار می‌گیرند تا منافع گروهی خاص را حفظ کنند؛ چراکه اطمینان دارند از طرف مردم آسیبی متوجه آنها نیست و عزلی در کار نخواهد بود. اتفاقی که مایه تأسف است.»

اعتبار صندوق رأی

او تأثیر انتخابات اسفند سال جاری بر عزم نمایندگان مجلس برای تقویت عملکرد خود هم گفت: «متأسفانه اعتبار صندوق رأی تضعیف شده و بازگرداندن اعتبار دوباره به صندوق رأی کار بسیار سختی است. البته این امر سخت بر عهده مسئولان برگزارای انتخابات به‌ویژه شورای نگهبان است تا اطلاع مردم رسانده نشود». او در توضیح ارزیابی خود از استیضاح دوباره وزیر صمت با توجه به حمایت‌های فعلی از فاطمی‌امین گفت: «استیضاح وزیر صمت چون اعلام وصول شده است، نمی‌تواند منتفی شود و این کار خلاف آیین‌نامه داخلی است. اما اینکه آیا مجلسی‌ها وزیر ناکارآمد و ضعیف صمت را استیضاح می‌کنند یا خیر، نکته درخور توجهی است که مجلس امروزه در معرض یک امتحان بزرگ قرار دارد. اول حمایت از حقوق ملت است که طبق قانون اساسی بر عهده مجلس شورای اسلامی گذاشته شده است و دوم موضوعاتی غیر از حقوق مردم که حتماً نسبت به عملکرد مجلس روز امتحان یا همان روز انتخابات با رأی خود درباره آن صحبت می‌کنند». این نماینده مجلس در ادامه در نقد عملکرد فاطمی‌امین افزود: «هر عاملی که بتواند بازار عرضه را متأثر از خودش کند تا بازار خودرور رقابتی شود، مورد حمایت دولت قرار نخواهد گرفت؛ چراکه دولت خودش خودروساز است و نفع می‌برد. دولت می‌خواهد خودروی خود را با بالاترین قیمت و کمترین کیفیت به فروش برساند و این امر را از طریق حاکمیت بر واردات خودرو پیش می‌برد. یعنی مردم محکوم هستند خودروی بی‌کیفیتی را که در دولت تولید کرده است، با بالاترین قیمت ممکن خریداری کنند. این کار را هم با استفاده از سلاح گرم اقدام به تیراندازی به سمت آیت‌الله عباسعلی سلیمانی کرده است.

معصومه معظمی: آن‌طور که برخی از اظهارنظرها و اخبار موجود می‌گویند، ظاهراً تلاش برای ماندن فاطمی‌امین در وزارت صمت به فعالیت‌های غیرمعمول رسیده است. از یک سو پرونده اهدای بیش از ۷۰ ماشین شاسی‌بلند به برخی نمایندگان در کمیسیون اصل ۹۰ باز است و از سویی دیگر قائم‌مقام و سخنگوی بیمه مرکزی بابت انتقاد از فاطمی‌امین دیروز اخراج شد تا هشداری رسمی صادر شود که هرگونه مواضع غیرهماهنگ با دولت، به حذف و اخراج منجر خواهد شد.

مشعلچی سه‌شنبه گفته بود صنعت بیمه باید درخواست استیضاح وزیر صمت را به خاطر بدهی خودروسازان مطرح کند. پس از این سخنان، به گزارش تسنیم، قائم‌مقام بیمه مرکزی مورد توبیخ شد.بیم وزیر اقتصاد هم قرار گرفته است. رئیس کل بیمه مرکزی بعد از اظهارات مشعلچی، در سخنانی درباره وضعیت بدهی خودروسازها به صنعت بیمه در دفاع از عملکرد فاطمی‌امین را رد سخنان مشعلچی گفت: «بحث مطالبات از صنعت خودروسازی مطلب جدیدی نیست و بیش از نیمی از این رقم اعلام‌شده یعنی چهار هزار میلیارد تومان جزء مطالبات جاری صنعت بیمه از صنعت خودروسازی است که بخش عمده‌ای از آن مطالبات سررسیدنشده‌ای است که مطابق با روال همه‌ساله در زمینه فروش بیمه‌نامه‌های شخص ثالث ناشی از فروش قسطی ایجاد می‌شود». مجید بهزادپور همچنین گفت: «مطالبات غیرجاری صنعت بیمه از خودروسازان نیز عمدتاً مربوط به سال ۱۴۰۰ و ماقبل آن است که در جلساتی که با خودروسازان داریم، این مطالبات با پیگیری‌های انجام‌شده در حال تسویه است». با توجه به خبر توبیخ مشعلچی و دفاع بهزادپور از فاطمی‌امین انتظار می‌رفت چالش دولت با منتقدان خود در همین حد بماند، اما در خبری که به نقل از رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت از این برکناری منتشر شده، تأکید شده که «به مدیران وابسته به دولت هشدار داده شده بود هرگونه ناهماهنگی و مواضع غیرحرفه‌ای در درون دولت در وهله اول با توبیخ و در نهایت به برکناری منجر خواهد شد. نکته جالب آنجاست که در پایان این پیام خبری هشدار داده شده «مدیران دولتی توجه کنند».

۷۵ تا ۷۰ دستگاه خودرو در اختیار نمایندگان قرار گرفته است

در کنار این پیام، در رابطه با تهدید و تطمیع نمایندگان حامی استیضاح وزیر صمت، اخبار مختلفی در حال انتشار است که حداقل در رابطه با اهدای ۷۰ تا ۷۵ خودروی شاسی‌بلند در زمان استیضاح اول وزیر صمت، احمد علیرضاییک با استناد به مدارک موجود در کمیسیون اصل ۹۰ از این اتفاق سخن گفته است. هرچند فاطمی‌امین دیروز این خبر را کذب دانست و گفت اگر حتی یک مورد هم بوده، ارائه نشود تا پیگیری کند و وزارت صمت گفته‌های این نماینده مبنی بر اینکه در جریان منتفی شدن استیضاح قبلی آقای فاطمی‌امین ۷۰ تا ۷۵ خودروی شاسی بلند در اختیار مجلس قرار گرفته است را قویاً تکذیب کرد، اما بیکی در گفت‌وگو با «شرق» در شفاف‌سازی موضوع تحول ۷۰ خودروی شاسی‌بلند به نمایندگان استیضاح‌کننده وزیر صمت در نوبت اول گفت: «گاهی وظیفه نظارتی مجلس تحت تأثیر یک‌سری بده‌ستان‌ها قرار می‌گیرد و تلاش می‌شود این وظیفه نظارتی وجه‌المصالحه یک‌سری معاملات قرار گیرد. البته این سنت سیئه از گذشته در مجلس وجود داشته که هنگام مطرح‌شدن موضوع استیضاح، افرادی با بهانه‌های مختلف و وجه‌المصالحه قراردادن وظیفه نظارتی مجلس، به امتیازاتی دست پیدا می‌کنند و شان نظارتی مجلس را مخدوش می‌کنند. نمونه این اتفاق هم ماجرای سلیمانی مجروح و بر اثر شدت جراحات، جان می‌بازد. به گفته معاون سیاسی – امنیتی استاندار مازندران، فرد ضارب بازداشت شده است.

تجربی، فناوری، ریاضی و… جقدر است؟ وقتی پژوهش‌ها بعضاً نه براساس نیازهای واقعی کشور و نه به‌دست متخصصان و صاحب‌نظران بلکه توسط عده‌ای صاحب منصب نوپا و نوظهور می‌چرخد که فقط قابلیت آنها جذب رانت‌های پژوهشی است، دیگر چه جای دفاع از بار علمی جامعه دانشگاهی؟ باید به ارزیابی نشست که چرا فلان صاحب پُست و مقام اجرایی، در یک باز زمانی کوتاه چگونه چندین مقاله و کار علمی تولید می‌کند، درحالی‌که روحانی فنی و یک نظارت علمی بر آنها نیز وقت بسیار بیشتری هم مصرف خود خواهد کرد.

بنابراین به جای دلخوش‌بودن به تعداد و کمیت مقالات و پژوهش‌ها، آنچه اهمیت دارد، اصالت علمی و کاربردی‌بودن یک پژوهش و نیز عاری‌بودنش از تکنیک‌های فریب‌دهی اینترنتی است تا سرفت‌های علمی از موضوعیت علمی کشور کمرنگ شود. مقام دانشگاه و پژوهشگران اصیل و دغدغه‌مند قابل احترام است، پس سخن از آن بخشی است که با رانت‌های پژوهشی نەتتها ثروت‌اندوزی می‌کنند بلکه با پژوهش‌سازی خودشان را در زمره پژوهشگران برتر و گاه استادن یک‌درصد جای می‌دهند.

اخبار برگزیده

بازداشت مشاوران و نزدیکان میرحسین موسوی

شرق: پیرو بازداشت «علیرضا بهشتی‌شیرازی»، مدیر انتشارات روزنه و فعال سیاسی، در شامگاه سه‌شنبه، به گزارش جام‌جم آنلاین علیرضا بهشتی، مشاور میرحسین موسوی و قربان بهزادیان‌نژاد، رئیس ستاد انتخاباتی میرحسین موسوی در سال ۸۸ که هر دو عضو هیئت‌مدیره دانشگاه تربیت مدرس هستند نیز تحت پیگرد قضائی قرار گرفته‌اند. آنها از سخنرانان همایش مجازی «گفت‌وگو برای نجات ایران» در کلاب‌هاوس بوده‌اند. درحالی‌که از نهاد بازداشت‌کننده با اتهامات آنها به صورت رسمی خبری نیست و طبق آیین دادرسی کیفری هرگونه اطلاع‌رسانی از جزئیات پرونده و اتهامات خلاف قانون است، دلیل این بازداشت‌ها در رسانه‌های اصولگرا، ارتباط آنها با اپوزیسیون خارج از کشور و افراد ضد انقلاب مطرح شده است. دیگر اتهام آنها ارتباط با اردشیر امیراجمند که ساکن فرانسه است، عنوان شده. همچنین دیگر اتهام این افراد، ایده‌پردازی عبور میرحسین موسوی از نظام جمهوری اسلامی عنوان شده است؛ عبوری که مصداق روشن آن بیانیه اخیر میرحسین موسوی است. جام‌جم همچنین از تشدید حصر میرحسین موسوی و خانم رهنورد هم نوشته و توضیح داده بود «بر اساس برخی اخبار به‌دست‌آمده، ظاهراً میزان محدودیت‌های مربوط به حصر مهدی کروبی از سران فتنه برداشته شده است». این رسانه مدعی شده بود «به‌گفته برخی نزدیکان کروبی، وی سفرهای بیرون از تهران هم داشته است. برخی افراد نزدیک وی مدعی مشکلی مبنی بر اختلال ذهنی شبیه آلزایمر در کروبی هستند». البته فرزند کروبی کاهش محدودیت‌های حصر مهدی کروبی و بیماری آلزایمر او را رد کرده است.

تأمین سیم‌کارت بدون فیلتر برای گردشگران خارجی

سیدعزت‌الله ضرغامی، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، در حاشیه جلسه هیئت دولت در رابطه با سیم‌کارت بدون فیلتر گردشگران خارجی گفت: ما همچنان معتقدیم باید سیم‌کارت مناسب برای رفع نیاز گردشگران تأمین شود و این کار استدلال دارد. نەتتها برای آنها (گردشگران خارجی) بلکه برای مجموعه‌های اصلی در کشور که خدمات مسافری می‌دهند باید این‌سرفرطیت فراهم شود. او همچنین درباره کاهش سفر گردشگران آذربایجانی به ایران تصریح کرد: سفر گردشگرانی که از کشورهای آذربایجان داشتیم و شاید دومین منبع گردشگری ما بودند، به خاطر عدم همکاری دولت آذربایجان و بستن خیلی از مرزهای زمینی کاهش یافته است. او همچنین از ممنوع‌شدن ورود زنان بی‌حجاب به مراکز گردشگری ازجمله موزه‌ها خبر داد و گفت: ورود افراد بی‌حجاب به مراکز عمومی ازجمله موزه‌ها ممنوع است. تقاضا می‌کنیم کسانی که به بازدید از مراکز عمومی و موزه‌ها می‌آیند، حجاب را رعایت کنند. محمدمهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز در حاشیه حیاط دولت درباره برخورد با بازیگرانی که بدون حجاب در مراکز عمومی و هنری حاضر می‌شوند، گفت: کسانی که خارج از قانون رفتار کنند، طبق قانون با آنها برخورد می‌شود؛ از این‌رو ما اجازه نداریم به کسانی که کشف حجاب می‌کنند اجازه حضور در برنامه‌های هنری را بدهیم.

حکم اعدام جمشید شارمهد تأیید شد

سخنگوی قوه قضائیه از تأیید حکم اعدام جمشید شارمهد در دیوان عالی کشور خبر داد. روابط‌عمومی دیوان عالی کشور نیز دراین‌باره اعلام کرد: دادنامه جمشید شارمهد، سرکرده گروهک تروریستی تندر، به استناد بند الف ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی کیفری در دیوان عالی کشور ابرام شد. در رأی شعبه دیوان عالی کشور آمده است: در لایحه فرجام‌خواه، دلیل و مدرکی که موجبات نقض رأی را فراهم آورد وجود ندارد و دادنامه محکوم‌علیه مطابق دلایل موجود در پرونده و طبق قانون صادر شده است.

انتظامی‌بوده که کارهای خدماتی انتظامی بانک‌ها را انجام می‌دهند، وی از پرسنل این شرکت‌ها با هویت کاملاً معلوم و مشخص بود و از بیرون نبوده و داخل بانک بوده است. وی با بیان اینکه ضارب خودش مسلح بوده است، یادآور شد: اسلحه هم در اختیار این فرد بوده و از کسی دیگر تهیه نکرده است.

تأکید بر بررسی سریع و همه‌جانبه
احمد وحیدی در تماس تلفنی با سیدمحمدحسین حسینی‌پور با ابراز تأسف و تأثر از کشته‌شدن آیت‌الله سلیمانی، دستورات لازم را برای بررسی جامع و کامل ابعاد مختلف این حادثه تا دستیابی به نتیجه صادر کرد. سلیمانی اسپوکلائی متولد سال ۱۳۲۶ هجری شمسی در اسپوکلائی سوادکوه در استان مازندران بود. نماینده ولی فقیه و امام جمعه کاشان و نماینده ولی فقیه در استان سیستان و بلوچستان و امام جمعه شهر زاهدان از دیگر سوابق فعالیت‌های آن شهید در عمر ۷۸ ساله خود بود.

سوء‌قصد به نماینده سابق ولی فقیه در سیستان و بلوچستان

مازندران، اظهار کرد: در این حادثه آیت‌الله سلیمانی به دلیل شدت جراحات وارده ناشی از تیراندازی جان باخت. سرهنگ حوالی ساعت ۱۱ امروز در پی کسب خبری از مرکز فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ مبنی بر وقوع تیراندازی در یکی از بانک‌های شهرستان بابلسر، موضوع در دستور کار مأموران انتظامی شهرستان قرار گرفت. وی تصریح کرد: مأموران انتظامی با حضور در محل حادثه در بررسی‌های اولیه و تحقیق از شاهدان عینی حادثه دریافتند نگهبان مسلح بانک با استفاده از سلاح گرم اقدام به تیراندازی به سمت آیت‌الله عباسعلی سلیمانی کرده است. معاون فرهنگی و اجتماعی فرماندهی انتظامی

سرهنگ سید جعفر ساداتی، معاون فرهنگی و اجتماعی فرماندهی انتظامی مازندران در توضیح حادثه گفته است: حوالی ساعت ۱۱ مبنی بر وقوع تیراندازی در یکی از بانک‌های شهرستان بابلسر، موضوع در دستور کار مأموران انتظامی شهرستان قرار گرفت. وی تصریح کرد: مأموران انتظامی با حضور در محل حادثه در بررسی‌های اولیه و تحقیق از شاهدان عینی حادثه دریافتند نگهبان مسلح بانک با استفاده از سلاح گرم اقدام به تیراندازی به سمت آیت‌الله سلیمانی را که از روحانیون برجسته

^[1] سرهنگ سید جعفر ساداتی، معاون فرهنگی و اجتماعی فرماندهی انتظامی مازندران در توضیح حادثه گفته است: